УДК 378

ТЕНДЕНЦІЇ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ УКРАЇНИ

Кущенко О.І., PhD, доцент ЗВО
Митрофанова Л.В., ст. викладач ЗВО
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

В Україні, як і в багатьох інших країнах, цифрова трансформація в освіті стала актуальною та необхідною через загострення пандемій, конфліктів та воєнних дій. Воєнний стан в Україні спричинив серйозні виклики для освітньої системи, такі як зміна геополітичного середовища, руйнування інфраструктури та масова евакуація населення.

Україна зазнає важливі зміни в сфері освіти в умовах воєнного стану. Освітні заклади шукають шляхи адаптації до нових реалій. Однією з ключових тем є цифрова трансформація, яка набуває все більшого значення в контексті забезпечення неперервного навчання та доступу до освіти під час кризових ситуацій.

Аналіз сучасного стану освіти в Україні показує, що наявність інфраструктури для цифрового навчання залишається недостатньою. Велика кількість здобувачів освіти не мають доступу до необхідних пристроїв та Інтернету, що обмежує їх можливості отримання якісної освіти. Такі виклики потребують негайного розв'язання через ефективне впровадження цифрових технологій в освітній процес.

Із зростанням використання цифрових технологій в українській освіті, стає очевидною необхідність покращення інфраструктури та підтримки для науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти. Це може включати надання доступу до пристроїв та Інтернету для всіх, навчання науково-педагогічних працівників цифровим навичкам, та

розвиток онлайн-платформ для навчання. Такі заходи сприятимуть покращенню якості освіти та зростанню доступності для всіх категорій населення.

На сьогоднішній день існує багато платформ для дистанційного навчання як в Україні, так і в усьому світі (рис.1).

Рисунок 1 - Платформи для дистанційного навчання
Джерело: побудовано авторами на основі даних [5]

Ці платформи дозволяють здобувачам освіти навчатися по власному графіку, використовуючи різні типи матеріалів, такі як відеолекції, тексти, тестування та інші інтерактивні ресурси. Вони також часто надають можливість отримання сертифікатів та документів про успішне завершення курсів.

Україна та світ також пропонують різноманітні навчальні платформи та інструменти для створення, редагування та проведення тестів і завдань, що дозволяє науково-педагогічним працівникам ефективно організовувати навчальний процес і оцінювати знання здобувачів освіти (рис.2).

Рисунок 2 - Навчальні платформи та інструменти
Джерело: побудовано авторами на основі даних [5]

Сучасний стан освіти в Україні у контексті цифрової трансформації відображається на різних рівнях системи освіти, починаючи від загальної інфраструктури та закінчуючи підходами до навчання та оцінювання. У зв'язку з воєнним станом, Україна стикається зі значними викликами щодо забезпечення якості та доступності освітніх послуг у всіх регіонах країни.

На рівні інфраструктури та технологічної бази існують нерівності між різними регіонами країни. У віддалених та військово-контрольованих територіях може бути обмежений доступ до сучасних технологій та Інтернету через військові дії та інші обставини. Це створює проблеми з доступністю онлайн-навчання та впровадженням цифрових технологій у навчальному процесі.

Однак, навіть у тих регіонах, де доступ до технологій інфраструктури є, існують виклики щодо якості навчання та підготовки науково-педагогічних працівників до використання цифрових технологій. Багато науково-педагогічних працівників не мають достатньої підготовки для ефективного використання технологій у навчальному процесі, що може обмежувати їхню здатність ефективно впроваджувати цифрову трансформацію.

Нарешті, на рівні педагогічних підходів і організації навчання в Україні спостерігається розрив між традиційними методами викладання та сучасними підходами, які використовують цифрові технології. Хоча існують деякі успішні приклади інноваційних практик, багато навчальних закладів залишаються зачепленими за традиційні методи навчання, що може ускладнювати процес цифрової трансформації.

Тому, важливо розглядати перспективи розвитку освіти в Україні в умовах невизначеності та розробляти стратегії, спрямовані на забезпечення доступності, якості та безпеки освітніх послуг у всіх регіонах країни (рис.3).

Впровадження цифрових технологій в освітній процес може зменшити вплив конфлікту на доступ до навчання шляхом надання можливості дистанційного навчання та забезпечення доступу до навчальних ресурсів в умовах кризи.

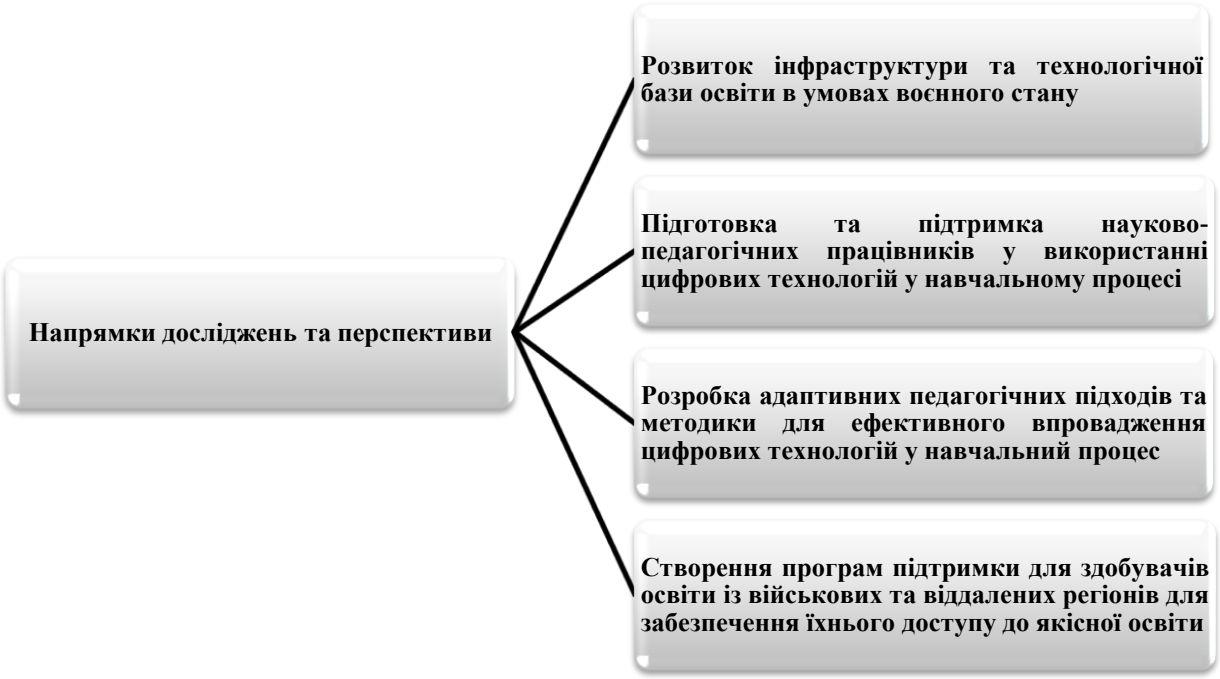

Рисунок 3 - Напрямки досліджень та перспективи використання цифрової трансформації в освіті в умовах воєнного стану
Джерело: побудовано авторами на основі даних [3]

Цифрова трансформація в освіті є ефективним інструментом для покращення навчального процесу та забезпечення якісної освіти навіть у нестабільних ситуаціях, таких як воєнний стан. Цей процес відкриває перед навчальними закладами та здобувачами освіти низку можливостей, які значно підвищують ефективність та доступність освіти. Наведемо декілька тенденційних переваг та можливостей цифрової трансформації:

- використання цифрових технологій дозволяє зробити освіту більш доступною щодо усіх верств населення, незалежно від їх географічного

розташування чи соціального статусу. Онлайн-платформи та відкриті курси дозволяють студентам навчатися з будь-якого місця та в будь-який час;

- цифрові технології дозволяють створювати інтерактивні лекції та навчальні матеріали, які сприяють кращому засвоєнню матеріалу. Відкриті відео лекції, віртуальні лабораторії та інтерактивні тести допомагають зробити навчання більш ефективним і захопливим;

- використання цифрових технологій сприяє розвитку навичок роботи з комп'ютером, інформаційного пошуку, аналізу даних та інших навичок, які є важливими у сучасному цифровому світі;

- цифрові технології дозволяють створювати персоналізовані програми навчання, які враховують потреби кожного здобувача освіти окремо. Це допомагає краще адаптувати навчання до індивідуальних можливостей та темпу здобувачів освіти;

- цифрові технології сприяють створенню мережевих спільнот між здобувачами освіти, науково-педагогічними працівниками та експертами з усього світу. Це відкриває нові можливості для обміну знаннями, досвідом та ідеями.

Література:

1. Government Portal of Electronic Governance of Ukraine. *Education and Science Reform*. URL: https://www.kmu.gov.ua/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti (дата звернення 11.10.2024).

2. Smith A., Johnson B., Williams C. Digital Transformation in Education During Crisis. *Educational Technology Journal*.2023. Т. 25, № 1. С. 45-60.

3. Ніколаєв Є., Рій Г., Шемелинець І. Вища освіта в Україні: зміни через війну: аналітичний звіт. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 94 с.

4. Іванов О. Актуальні проблеми цифрової трансформації в освіті України. *Журнал "Освітні технології"*. 2023. Т. 10, № 2. С. 45-57.

5. Міністерство освіти і науки України. Освіта України в умовах воєнного стану. *Інформаційно-аналітичний збірник*. 2022. 358 с. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/education-of%20ukraine_2022.pdf (дата звернення 11.10.2024).

УДК 378.46

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ З МЕНЕДЖМЕНТУ

Криворучко О.М., д.е.н., професор
Фемяк О.А., здобувач наукового ступеню PhD
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Сучасні проблеми менеджменту мають багатогранний характер, швидкі зміни в технологіях, ринках, економіці вимагають від менеджерів високого рівня адаптивності та здатності вирішувати складні, нестандартні проблеми, застосовувати творчій підхід та здатність до аналізу. Таким підходом є проблемне навчання, яке допомагає майбутнім науковцям і практикам у галузі менеджменту глибше розуміти сутність управлінських викликів, розвиває навички комплексного аналізу проблем, формує компетентності у прийнятті обґрунтованих рішень.

Проблемне навчання відповідає сучасним вимогам підготовки докторів філософії, оскільки сприяє формуванню навичок самостійного дослідження та критичного оцінювання інформації, що є важливими для